

Specializirana sodišča - Francija

V tem razdelku boste našli pregled ustavnih in upravnih sodišč v Franciji.

Ustavni svet (Conseil Constitutionnel)

Ustavni svet, ustanovljen z **ustavo pete republike** z dne 4. oktobra 1958, ni na vrhu nobene hierarhije niti rednih niti upravnih sodišč. V tem smislu **ni vrhovno sodišče**.

Ustavni svet sestavlja **9 članov**, od katerih se tretjina zamenja vsake tri leta. Člane za **9 let brez možnosti podaljšanja** imenujejo predsednik republike in predsednika obeh skupščin parlamenta (senat in narodna skupščina). **Nekdanji predsedniki republike** so po zakonu dosmrtni člani Ustavnega sveta, kadar ne opravljajo funkcije, ki je nezdržljiva z mandatom člana tega sveta, saj v tem primeru ne morejo odločati.

Predsednika Ustavnega sveta med člani tega sveta izbere predsednik republike.

Da oseba postane član Ustavnega sveta, ji ni treba izpolnjevati **nobene zahteve glede starosti ali poklica**. Funkcija svetovalca je vseeno **nezdržljiva** s funkcijo člana vlade ali Ekonomsko-socialnega sveta ter seveda s katero koli voljeno funkcijo. Za člane Ustavnega sveta poleg tega veljajo enaka pravila o nezdržljivosti funkcije kot za člane parlamenta.

Ustavni svet je **stalni organ**, zaseda pa glede na število zahtev, ki se mu predložijo. Zaseda in odloča samo **na plenarnih obravnavah**. Za sprejemanje odločitev velja **pravilo sklepčnosti**, po katerem se zahteva **navzočnost sedmih sodnikov**. Če je število glasov neodločeno, odloči glas predsednika. Drugačno mnenje ni mogoče. Razprave na seji ali plenarni obravnavi ter glasovanje niso **niti javni niti objavljeni**.

Postopek je pisni in kontradiktoren. Vendar lahko stranke v volilnem sporu zahtevajo zaslišanje. Poleg tega se pri proučitvi prednostnih vprašanj o ustavnosti na obravnavi izjavijo stranke in njihovi zastopniki.

Prednostne naloge Ustavnega sveta, ki so izraz stvarne pristojnosti, je mogoče razdeliti v dve skupini:

Sodna pristojnost, ki zajema dva ločena spora:

Zakonodajni spor

Preventivni **nadzor ustavnosti** je abstrakten, poljuben za navadne zakone ali mednarodne zaveze, obvezen pa za systemske zakone in uredbe parlamentarnih skupščin. Izvaja se z ukrepom po glasovanju v parlamentu, vendar pred razglasitvijo zakona, ratifikacijo ali odobritvijo mednarodne zaveze in začetkom veljavnosti uredb skupščin. Za poljubne zadeve lahko dajo pobudo politični organi (predsednik republike, predsednik vlade, predsednik narodne skupščine ali senata) ali 60 poslancev oziroma 60 senatorjev.

Nadzor ustavnosti z ugovorom je bil uveden 1. marca 2010, ko je bilo uveljavljeno prednostno vprašanje o ustavnosti. Od navedenega datuma lahko vsak posameznik v postopku pred sodiščem trdi, da zakonska določba krši pravice in svoboščine, zagotovljene z ustavo. Državni svet (Conseil d'État) ali Kasacijsko sodišče (Cour de cassation) pa lahko to vprašanje predložita Ustavnemu svetu (Conseil constitutionnel), ki o vprašanju odloči v roku treh mesecev.

Ustavnemu svetu, ki **odloča o področjih pristojnosti zakonov in uredb**, lahko med zakonodajnim postopkom zadevo predloži predsednik skupščine, ki je odločala (narodna skupščina ali senat), ali vlada ali pozneje predsednik vlade, da bi se zmanjšala vrednost zakonske določbe.

Volilni ali referendumski spor

Ustavni svet odloča o **zakonitosti volitev predsednika republike in referendumih**, katerih izide razglasi. Odloča tudi o zakonitosti volitev, sistemih pasivne volilne pravice in nezdržljivosti funkcije članov parlamenta.

Vsak volivec lahko na enostaven način vloži prijavo v zvezi z volitvami. Prijave se predložijo Ustavnemu svetu, njihovo število pa se je zelo povečalo po izglasovanju zakonodaje o organizaciji in nadzoru financiranja stroškov za volitve, o čemer Ustavni svet odloča v zvezi s posameznimi kandidati na parlamentarnih in predsedniških volitvah (na podlagi pritožbe).

Posvetovalna pristojnost

Ustavni svet izda mnenje, kadar se voditelj države z njim uradno posvetuje o izvajanju **člena 16 ustave** (o **polni pristojnosti v kriznem obdobju**) in pozneje o odločbah, sprejetih v tem okviru.

Vlada se poleg tega posvetuje z Ustavnim svetom o **aktih v zvezi z organizacijo volitev predsednika republike in referendumu**.

Vse odločitve se sprejmejo v enaki obliki, ki zajema:

- navedbe veljavnih aktov in postopkovnih elementov;
- obrazložitev, predstavljeno v uvodnih izjavah, v kateri se analizirajo navedeni razlogi, navedejo se tudi uporabljena načela in odgovor na zahtevek;
- končni izrek, razdeljen na člene, v katerih je predstavljena sprejeta rešitev.

Odločbe zavezujejo javne organe ter vse upravne in sodne organe. Zoper njih ni **nobenega pravnega sredstva**. **Pravnomočen** ni samo izrek, ampak tudi obrazložitev, ki ta izrek nujno utemeljuje. Ustavni svet vseeno priznava zahtevo za popravek stvarne napake.

Določba, ki je bila razglašena za neustavno v okviru preventivnega nadzora, ne more biti sprejeta niti se ne uporablja.

Določba, ki je bila razglašena za neustavno na podlagi prednostnega vprašanja o ustavnosti, se razveljavi z učinkom od objave sklepa Ustavnega sveta ali od poznejšega datuma, določenega s tem sklepom. Ustavni svet določi pogoje in omejitve, v okviru katerih se lahko izpodbijajo učinki te določbe.

Učinek odločb v volilnih sporih je različen, saj se lahko razveljavijo glasovnice in tudi same volitve, povzroči pa lahko tudi razglasitev neobstoja pasivne volilne pravice kandidata in/ali odstop izvoljene osebe po uradni dolžnosti.

Odločbe se **vročijo** strankam in **objavijo v Uradnem listu Francoske republike** skupaj z besedilom zahteve parlamenta in stališči vlade, ko ta odloča o preventivnem nadzoru ustavnosti.

Vse odločbe od ustanovitve naprej so na voljo na [spletni strani Ustavnega svet](#).

Upravna sodišča

Naloge upravnih sodišč

Nadzor uprave opravljajo **upravna sodišča, ki so neodvisna od uprave** (ločitev upravnih in sodnih funkcij) in ločena od rednih sodišč (pravosodni dualizem). Nadzor lahko opravljajo tudi upravni organi, vendar so odločbe teh organov potem predmet sodnega nadzora.

Upravno sodišče (tribunal administratif) je **splošno upravno sodišče na prvi stopnji**. **Specializirana upravna sodišča** so številna in različna, na primer:

- **finančna sodišča** (regionalni računski senati in Računsko sodišče);
- **sodišča za socialno pomoč** (departmajske komisije in osrednja komisija za socialno pomoč);
- **disciplinska sodišča** (Sodišče za proračunsko in finančno disciplino, Vrhovni sodni svet, zbornična sodišča, univerzitetna sodišča itd.).

Pritožba zoper njihove odločbe se načeloma vloži pred **pritožbenimi upravnimi sodišči**, zoper odločbe katerih se kasacijska pritožba vloži pri **Državnem svetu (Conseil d'Etat)**. Državni svet poleg kasacijske funkcije, na podlagi katere nadzira – kot kasacijsko sodišče – samo pravilno izvajanje postopkovnih in pravnih pravil v sodnih odločbah, ki se izpodbijajo pred njim, odloča tudi na prvi in zadnji stopnji v nekaterih sporih, v katerih se na primer izpodbijajo uredbeni akti ministrov.

O sporih o pristojnosti med dvema vrstama sodišč odloča Sodišče za spore (Tribunal des conflits), ki ga enakovredno sestavljajo člani Kasacijskega sodišča in Državnega sveta. Ustavni svet zagotavlja skladnost zakonov z ustavo in ne odloča o aktih ali delovanju uprave.

Notranja organizacija upravnih sodišč

Upravna sodišča (teh je 42) in **pritožbena upravna sodišča** (teh je 8) so organizirana v senate, katerih število in specializacija se razlikujeta glede na število zaposlenih na sodišču in odločitve o notranji organizaciji, ki jih sprejme vodja sodišča. Državni svet ima samo eno sekcijo (sekcija za spore, Section du contentieux), ki ima sodno funkcijo (druge sekcije, imenovane „upravne“, zagotavljajo posvetovalno funkcijo Državnega sveta).

Sekcija za spore je razdeljena na 10 podsekcij, specializiranih za določena področja sporov. Sodišče običajnega prava je sestavljeno iz dveh od teh podsekcij (9 članov); če je zadeva bolj zapletena ali občutljiva, se o njej lahko odloča v sekciji za spore (v kateri sodelujejo predsedniki podsekcij, predsednik sekcije in njegovi namestniki, skupaj 17 članov) ali skupščini za spore (Assemblée du contentieux; v njej sodelujejo predsedniki sekcij, ki jim predseduje podpredsednik Državnega sveta, skupaj 13 članov).

Status članov upravnih sodišč

Člani upravnih sodišč tradicionalno nimajo statusa „sodnega uslužbenca“ v smislu francoske ustave, ki je namenjen samo članom sodišča. Imajo namreč splošni status javnih uslužbencev. Zato predpisi, ki veljajo za člane upravnih sodišč, dolgo niso vsebovali nobenega izvirnega pravila v primerjavi s pravili, ki se uporabljajo za druge kategorije uslužbencev. Vendar se je to spremenilo v 80. letih 20. stoletja, ko se je okrepila statusna neodvisnost **članov upravnih sodišč**, tako da se zdaj večinoma štejejo za visoke pravosodne uslužbenke, saj so zdaj tako poimenovani v nekaterih aktih in tudi vsa pravila, ki urejajo potek njihove kariere, jim dejansko zagotavljajo popolno neodvisnost.

Medtem ko so uslužbenci rednih sodišč združeni v eno samo kategorijo, pa upravni sodniki spadajo v dve kategoriji: v eni so člani Državnega sveta, v drugi člani upravnih sodišč in pritožbenih upravnih sodišč.

Čeprav so bila pravila, ki so veljala zanje, dolgo v različnih aktih, pa za člane Državnega sveta in za člane upravnih sodišč ter pritožbenih upravnih sodišč zdaj veljajo določbe zakonika o upravnem postopku.

Pravne zbirke podatkov na teh področjih

Pravne zbirke podatkov v Franciji pokriva javna služba za objavljanje prava na spletu. Spletna stran [Légifrance](#) tako zajema:

- v zbirki „JADE“ odločbe Državnega sveta in Sodišča za spore, odločbe pritožbenih upravnih sodišč in izbor odločb upravnih sodišč;
- v zbirki „CONSTIT“ odločbe Ustavnega sveta.

Ali je dostop do zbirke podatkov brezplačen?

Da, dostop do zbirke je **brezplačen**.

Kratek opis vsebine

Zbirka „JADE“ vsebuje 230 000 odločb, vsako leto pa se poveča za 12 000 odločb, v zbirki „CONSTIT“ pa je 3 500 odločb, katerih število se vsako leto poveča za 150.

Sorodne povezave

[Pristojnost sodišč – Francija](#)

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablajo strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.

Zadnja posodobitev: 17/01/2017